

PAULUN ROMALILARA MƏKTUBU

GİRİŞ

Paul bu məktubu özünü və yaydığı Müjdəni Romadakı imanlılar cəmiyyətinə təqdim etmək üçün yazmışdı. O heç vaxt imperatorluğun paytaxtı olan bu şəhərdə olmamışdı, halbuki oradakı bir çox məsihçilərin adını bilirdi və onlara tezliklə baş çəkmək istəyirdi. Paul onlara özünün «həvari olmağa çağırılmış, Allahın Müjdəsini yaymaq üçün seçilmiş» olduğunu söyləyir (1:1). Onun yaydığı Müjdə bundan ibarət idi ki, Müjdə «iman edən hər kəsin – əvvəlcə Yəhudinin, sonra da Yunanın xilasını üçün Allahın qüdrətidir» (1:16).

Paul həm də hamının günah edib, Allahın izzətindən məhrum olmasını oxucuların yadına salır (3:23). Amma Allah bizi necə qəbul edə bilər? Paul bu əsas suala Romalıları məktubda cavab verir. O, məktubda göstərir ki, heç kim Allahın tələblərini yerinə yetirməyə qadir deyil. Yəhudilər Musanın Qanununa tabe olmadılar; başqa millətlərlə isə Allah müxtəlif yollarla danışdısa da, onlar Onun barəsində hətta düşünməkdən belə, imtina etdilər (1:18-3:20).

Paul burada Allahın bizi necə qəbul etdiyini aydın göstərir:

«Allahdan gələn bu salehlik İsa Məsihə iman vasitəsilə Ona iman gətirənlərin hamısına verilir. Heç kəsə fərq qoyulmur... Onun lütfü ilə də Məsih İsadə satın alınmağa nail olaraq bir hədiyyə kimi saleh sayılır» (3:22,24).

«İsa bizim təqsirlərimizə görə ölümə təslim edildi və bizim saleh sayılmağımız üçün dirildi» (4:25).

Məktubun məzmunu:

1:1-17 Salamlama və məktubun mövzusu

1:18-3:20 Xilasa ehtiyac

3:21-4:25 Allahın verdiyi xilas yolu

5:1-8:39 Məsihdə yeni həyat

9:1-11:36 Allahın İsrail üçün planı

12:1-15:13 Məsihçi davranışı

15:14-16:27 Yekun və şəxsi salamlar

1 İsa Məsihin qulu, həvari olmağa çağırılmış, Allahın Müjdəsini yaymaq üçün seçilmiş mən Pauldan salam! **2** Allahın Öz peyğəmbərləri

vasitəsilə Müqəddəs Yazılarda əvvəlcədən vəd etdiyi o Müjdə **3-4** Oğlu Rəbbimiz İsa Məsih haqqındadır. O, cismən Davud nəslindəndir, müqəd-

ROMALILARA MƏKTUBU I

211

dəslük Ruhuna görə isə ölümlər arasından dirilərək Allahın Oğlu olduğu qüdrətlə elan olundu. ⁵Biz Onun vasitəsilə lütfə və həvariliyə nail olduq ki, Onun adı naminə bütün millətlərdən olan insanları imana itaət etməyə çağırmaq. ⁶Siz də İsa Məsihə məxsus olmaq üçün çağırılmış o insanların arasındasınız. ⁷Romada yaşayan, Allahın sevdiyi və müqəddəs olmağa çağırıldığı sizin hamınıza Atamız Allahdan və Rəbb İsa Məsihdən lütf və sühl olsun!

Paulun Romaya getmək arzusu

⁸Hər şeydən əvvəl, hamınız üçün İsa Məsihin vasitəsilə Allahıma şükür edirəm ki, imanınız bütün dünyada elan olunur. ⁹Oğlunun Müjdəsini yaymaqda bütün qəlbimlə ibadət etdiyim Allah şahidimdir ki, mən sizi necə daim yada salıram. ¹⁰Dualarımda həmişə yalvarıram ki, Allahın iradəsi ilə nəhayət yanınıza gəlməyə nail olum. ¹¹Çünki sizi qüvvətləndirmək üçün sizə ruhani bir ənam çatdırmaq məqsədindəyəm; buna görə də sizi görmək üçün həsrət çəkirəm. ¹²Daha doğrusu, mən aranızda olarkən bir-birimizin imanını ilə qarşılıqlı halda ruhlanmaq. ¹³Ey qardaşlar, bixəbər olmağınızı istəmirəm ki, başqa millətlərdən olan digərləri arasında etdiyim kimi sizin aranızda da əməyimin bəhrəsini götürüm deyər dəfələrlə yanınıza gəlmək niyyətində olmuşam, amma indiyədək maneələrə rast gəldim. ¹⁴Mən həm Yunanlara, həm də barbarlara, həm aqillərə, həm də cahillərə borcuyam. ¹⁵Bu səbəbdən mən Romada yaşayan sizlərə də bacardığım qədər

Müjdəni yaymağa həvəsim var.

Müjdədəki Allah salehliyi

¹⁶Mən Müjdədən utanmıram, çünki o, iman edən hər kəsin – əvvəlcə Yəhudinin, sonra da Yunanın^a xilası üçün Allahın qüdrətidir. ¹⁷Müjdədə Allahın salehliyi aşkar olur və bu salehlik tamamilə imanla əldə edilir. Necə ki yazılıb: «Saleh adam imanla yaşayacaq».

Adamların günahkarlığı

¹⁸Həqiqətə haqsızlıqla əngəl törədən adamların hər cür allahsızlığı və haqsızlığı ucbatından Allahın qəzəbi göydən aşkar olur. ¹⁹Çünki Allah haqqında məlum olan şeylər onlara aşkardır, Allah Özü bunu onlara aşkar edib. ²⁰Dünyanın yaradılışından bəri Allahın gözə görünməyən xüsusiyyətləri, yəni əbədi qüdrəti və ilahiliyi Onun yaratdıqları vasitəsilə üzə çıxır. Buna görə də onlar üzrsüzdür. ²¹Adamlar Allahı tanıdıqları halda Ona nə Allah kimi izzət verdilər, nə də şükür etdilər. Əksinə, boş düşüncələrə uydular və axmaq ürəklərini qaranlıq bürüdü. ²²Müdrək olduqlarını iddia etdikləri halda ağılsız olub, ²³fani olmayan Allahın izzətini fani olan insana, quşlara, dördayaqlılara və sürünənlərə bənzəyən bützlərlə əvəz etdilər.

²⁴Buna görə də Allah onları ürəklərinin şəhvəti üzündən murdarlığa təslim etdi ki, bir-birlərinin bədənini rüsvay etsinlər. ²⁵Onlar Allahın həqiqətini yalanla əvəz etdilər, Yaradanın yerinə yaradılışa səcdə və ibadət etdilər; o Yaradana əbədi alqış olsun! Amin.

a 1:16 Yunan – yəni başqa millətdən olan.

1:13 Həv. 19:21 1:16 Mark 8:38 1:17 Hab. 2:4 1:21 Ef. 4:17-18 1:23 Qanun. 4:16-18

26Bu səbəbdən Allah onları öz rəzil həvəslərinə təslim etdi. Onların qadınları təbii əlaqəni qeyri-təbii əlaqə ilə əvəz etdilər, **27**eyni tərzdə kişilər də qadınla olan təbii əlaqədən əl çəkib bir-birlərinə şəhvətlə qızdılar; kişilər kişilərlə rüsvayçılıq edib öz daxil-lərində rəzilliklərinə layiq cəzanı aldılar.

28Allahı şüurlarında saxlamağı yanlış saydıqları üçün Allah da onları yanlış düşüncələrə təslim etdi ki, ədəbsiz işlər görsünlər. **29**Onlar hər cür haqsızlıq, pislik, tamahkarlıq və kinlə doldular; paxıllıq, qatillik, münafiqşə ruhu, hiylə və pis niyyətlə dolub-daşdılar. Onlar qeybətçi, **30**böhtançı, Allaha nifrət edən, söyüşçü, məğrur, təkəbbürlü, pis işlərdə bacarıqlı, atanaya itaətsiz, **31**axmaq, xain, şəfqətsiz və rəhmsizdir. **32**Hərçənd ki belə işlərlə məşğul olanların ölümə layiq olduğu barədə Allahın ədalətli hökmünü bilirlər, amma yenə də bu işləri görürlər, hətta belə işlər görün başqalarını da alqışlayırlar.

Allahın ədalətli hökmü

2Beləliklə, sən ey başqasını mühakimə edən adam, kim olursansa-ol, sən də üzrsüzsən. Çünki başqasını mühakimə edərkən özünü də məhkum edirsən. Ona görə ki başqasını mühakimə etdiyən halda özün də həmin işləri görürsən. **2**Bizə bilirik ki, belə işlərlə məşğul olanlara Allah həqiqətə əsasən hökm çıxarır. **3**Ey belə işlərlə məşğul olanları mühakimə edərək özün də həmin işləri görən insan! Məgər elə güman edirsən ki, Allahın hökmündən qaça biləcəksən? **4**Yaxud sən Allahın zəngin xeyirxahlığına, həlimliyinə və

səbirli olmağına xor baxırsan? Bəs anlamırsan ki, Onun xeyirxahlığı sənə tövbəyə yönəldir? **5**Amma sən Allahın qəzəbinin və ədalətli hökmünün zahir olacağı gün inadkarlığına və tövbə etməyən ürəyinə görə özün üçün qəzəb toplayırsan; **6**Allah hər kəsə əməlinə görə əvəzini verəcək: **7**dözümlə yaxşı əməl sahibi olaraq izzət, hörmət və ölməzlik axtaranlara əbədi həyat, **8**öz-lərini göstərərək həqiqətə tabe olmayıb haqsızlığa baş əyənlərə isə qəzəb və hiddət göndərəcək. **9**Pislik edən hər kəsə – əvvəlcə Yəhudiyə, sonra da Yunana əziyyət və sıxıntı, **10**yaxşı əməl sahibi olan hər kəsə isə – əvvəlcə Yəhudiyə, sonra da başqa millətdən olana izzət, hörmət və sülh verəcək. **11**Çünki Allah insanlar arasında tərəf-keşlik etməz.

12Qanunu bilmədən günah edənlərin hamısı Qanunu bilməsələr də, həlak olacaqlar. Qanunu bilərək günah edənlərin də hamısı Qanunla mühakimə olunacaq. **13**Çünki Allahın nəzərində Qanunu eşidənlər deyil, ona əməl edənlər saleh sayılır. **14**Beləcə Qanuna malik olmayan başqa millətlər təbiətlərinə görə Qanuna əməl edəndə Qanuna malik olmadıqları halda onlar özləri üçün qanun olur. **15**Onlar bununla göstərilir ki, Qanunun tələbləri ürəklərində yazılıb. Onların vicdanı buna şahiddir, düşüncələri də onları gah ittiham, gah da müdafiə edir. **16**Mənim elan etdiyim Müjdəyə görə, Allahın Məsih İsa vasitəsilə insanların gizli işlərini mühakimə edəcəyi gün belə olacaq.

Yəhudilər və Qanun

17Ey özünü Yəhudi adlandıran!

ROMALILARA MƏKTUBU 3

213

Qanuna güvənərək Allahla öyünürsən; ¹⁸Onun iradəsini bilirsən, Qanundan təlim aldığı üçün ən üstün dəyərləri ayırd edirsən; ¹⁹⁻²⁰əminsən ki, Qanunda bilik və həqiqətin əsasını tapdığın üçün korlara bələdçi, zülmətdə olanlara işıq, ağılsızlara tərbiyəçi, uşaqlara müəllimsən. ²¹Bəs nə üçün başqalarını öyrətdiyin halda özün öyrənmirsən? Oğurlamamağı bəyan edərkən özün oğurlayırsan? ²²«Zina etmə» dediyin halda özün zina edirsən? Bütüldən iyrənərkən məbədləri soyursan? ²³Qanunla öyünməyinə baxmayaraq, onu pozub Allahı hörmətdən salırsan. ²⁴Axı belə yazılıb: «Sizin üzünüzdən millətlər arasında Allahın adına küfr edilir».

²⁵Sünnətin yalnız o zaman faydası var ki, sən Qanuna əməl edəsən. Əgər sən Qanunu pozursansa, sünnətli olduğun halda sünnətsiz adam kimi olursan. ²⁶Eləcə də əgər sünnət olunmamış adam Qanunun ədalətli tələblərinə riayət edirsə, sünnət olunmasına baxmayaraq, sünnətli sayılır. ²⁷Onda cismən sünnət olunmadığı halda Qanuna əməl edən adam səni mühakimə edəcək; sən ki yazılı Qanuna və sünnətə malik olduğun halda Qanunu pozursan. ²⁸Çünki zahirən Yəhudi olan Yəhudi deyil, zahirən və cismən sünnət olunan da sünnətli deyil. ²⁹Yalnız daxilən Yəhudi olan Yəhudidir. Sünnət də ürəyə aid olub, yazılı Qanuna görə deyil, Ruhun işidir. Belə adamın tərfi də insandan yox, Allahdan gələr.

Allahın sədaqəti

3 ¹Bəs Yəhudi olmağın nə üstünlüyü var? Sünnətin faydası nədir? ²Hər

cəhətdən böyük üstünlüyü var. Hər şeydən əvvəl, Allahın sözləri Yəhudilərə əmanət edilib. ³Əgər onlardan bəzisi iman etmədisə, onda nə olacaq? Məgər onların imansızlığı Allahın sədaqətini ləğv edə bilər? ⁴Əsla! Bütün insanlar yalançı olsa da, Allah haqlıdır. Necə ki yazılıb:

«Sən Öz sözlərində haqlı çıxacaqsan,
Mühakimə etdiyən zaman qalib gələcəksən».

⁵Bəs bizim haqsızlığımızı Allahın ədalətli olduğunu üzə çıxarırsa, onda nə deyə bilərik? İnsanların düşündüyü kimi soruşuram: Allah üzümüzə qəzəbini gətirən zaman haqsızdırmı? ⁶Əsla, haqlıdır! Bəs Allah dünyanı başqa cür necə mühakimə edə bilər? ⁷«Bəs mənim yalanım Allahın həqiqətini ucaldıb Ona izzət gətirirsə, nə üçün mən üstəlik bir günahkar kimi mühakimə olunmalıyam?» deyə soruşa bilərlər. ⁸Belə isə, «gəlin pislilik edək ki, bundan yaxşılıq əmələ gəlsin» deyə bilərikmi? Bəzi adamlar bizə böhtan atıb söyləyir ki, biz belə öyrədirik. Belə söyləyənlər haqlı olaraq cəza alacaq.

Saleh olan yoxdur

⁹Bəs nə deyəək? Biz Yəhudilərin üstünlüyü varmı? Əlbəttə, yox! Çünki biz artıq həm Yəhudiləri, həm də Yunanları təqsiqləndirdik ki, onların hamısı günahın hökmü altındadır.

¹⁰Necə ki yazılıb:

«Saleh olan yoxdur,
Bir nəfər belə, yoxdur.

¹¹Dərk edən bir kəs yoxdur,
Allahı axtaran yoxdur.

¹²Hamısı yoldan azıb,
Onlardan fayda yoxdur.

Bir nəfər də olsun

Yaxşı iş görən yoxdur».

13«Boğazları açıq qəbirdir,
Dilləri yalan danışıır».

«Dodaqlarında gürzə zəhəri var».

14«Ağızları lənət və acı sözlərlə
doludur».

15«Ayaqları qan tökməyə tələsir,

16Yollarında viranəlik və fəlakət var,

17Əmin-amanlıq yolu nədir,
bilmirlər».

18«Onların gözündə Allah qorxusu
yoxdur».

19Biz bilirik ki, Qanunda deyilənlərin hamısı Qanunun hökmü altında olanlara aiddir; belə ki bütün dillər sussun və bütün dünya Allahın hökmünə məruz qalsın. **20**Beləliklə, Qanuna əməl etməklə heç bir insan Allahın önündə saleh sayılmayacaq. Çünki Qanun vasitəsilə günah dərk olunur.

İman və salehlik

21Amma indi Qanuna bağlı olma-yaraq Allahdan gələn salehlik zahir olub. Buna Qanun da, Peyğəmbərlərin yazıları da şahadət edir. **22**Allahdan gələn bu salehlik İsa Məsihə iman vasitəsilə Ona iman gətirənlərin hamısına verilir. Heç kəsə fərq qoyulmur. **23**Çünki hamı günah edib, Allahın izzətindən məhrum olub **24**və Onun lütfü ilə də Məsih İsadə satın alınmağa nail olaraq bir hədiyyə kimi saleh sayılır. **25**Allah İsanı kəffarə qurbanı olaraq təqdim etdi ki, iman edənlərin günahları Onun qanı vasitəsilə bağışlansın. Bunu Öz salehliyini göstərmək üçün etdi. Çünki səbirli olub qabaqca edilən günahları cəzasız qoymuşdu.

26Bunu etdi ki, indiki zamanda salehliyini zahir etsin; beləcə Özü ədalətli olsun, İsayə olan imana əsaslananı da saleh saysın.

27Bəs biz nə ilə öyünə bilərik? Heç bir şeylə. Hansı ehkama əsaslanə bilərik? Qanuna əməl etmək ehkamınamı? Xeyr, yalnız iman ehkamına! **28**Çünki bu nəticəyə gəlirik ki, insan Qanuna əməl etməklə deyil, iman vasitəsilə saleh sayılır. **29**Məgər Allah yalnız Yəhudilərin Allahıdır? Başqa millətlərin də Allahı deyilmi? Əlbəttə, başqa millətlərin də Allahıdır. **30**Çünki yalnız bir Allah var və O, sünnətiləri imanla, sünnətsizləri də iman vasitəsilə saleh sayacaq. **31**Onda biz iman vasitəsilə Qanunu ləğv edirikmi? Əslə! Əksinə, onu bir daha təsdiq edirik.

İbrahimin imanı

4¹Bəs onda cismani əcdadımız İbrahim haqqında nə deyə bilərik? O nə əldə etdi? **2**Əgər İbrahim öz əməlləri ilə saleh sayılısaydı, öyünməyə haqqı olardı, amma Allahın önündə yox. **3**Müqəddəs Yazı nə deyir?

«İbrahim Allaha iman etdi və bu ona salehlik sayıldı».

4Əməl edənin muzdu ona hədiyyə sayılmaz, bu onun haqqıdır. **5**Lakin əməl etməyib allahsız adamları saleh sayan Allaha iman edən şəxsin imanı ona salehlik sayılır. **6**Davud da o adamın bəxtiyarlığından danışır ki, Allah əməlinə baxmayıb onu saleh sayır:

7«Üsyankarlığı bağışlanan,
Günahı əfv olunan insan
Nə bəxtiyardır!

3:13 Zəb. 5:9; 140:3 **3:14** Zəb. 10:7 **3:15-17** Sül. 1:16; Yeş. 59:7-8 **3:18** Zəb. 36:1

3:20 Zəb. 143:2; Qal. 2:16 **3:22** Qal. 2:16 **3:30** Qanun. 6:4; Qal. 3:20

4:3 Yar. 15:6; Qal. 3:6; Yaq. 2:23 **4:7-8** Zəb. 32:1-2

ROMALILARA MƏKTUBU 5

215

8Rəbb tərəfindən təqsirkar sayılmayan insan

Nə bəxtiyardır!»

9Məgər bu bəxtiyarlıq yalnız sünnətlilərə məxsusdur, yoxsa sünnətsizlərə də aiddir? Bəli, biz deyirik ki, İbrahimin imanı ona salehlik sayıldı. **10**Nə vəziyyətdə sayıldı? Sünnət olunandan sonra, yoxsa sünnət olunandan əvvəl? Sünnət olunandan sonra deyil, sünnət olunandan əvvəl! **11**O, sünnətsiz ikən imanla malik olduğu salehliyi təsdiq edən möhür olaraq sünnət əlamətini aldı. Beləcə İbrahim sünnətsiz olaraq iman edən hamının atası oldu ki, onlara da imanları salehlik sayılsın. **12**Atamız İbrahim həm də o sünnətli olanların atası oldu ki, sadəcə sünnətli olmaqla qalmayıb, onun sünnət edilməmişdən əvvəl malik olduğu iman izi ilə gedirlər.

13Çünki İbrahimə və onun nəslinə dünyanı irs almaq vədi Qanun vasitəsilə deyil, imanla saleh sayılmaq vasitəsilə verildi. **14**Əgər Qanuna əsaslananlar varis olsaydı, onda iman mənasız, vəd də təsirsiz olardı. **15**Çünki qanun Allahın qəzəbini üzə çıxarır. Amma qanun olmayan yerdə onun pozulması da olmur.

16-17Buna görə də vəd imanla həyata keçir ki, Allahın lütfünə bağlı olsun və İbrahimin bütün nəslini – yalnız Qanuna deyil, İbrahimin malik olduğu həmin imana da əsaslananları əhatə etsin. İbrahim iman etdiyi Allahın – ölümlərə həyat verən, yoxluqdan varlıq yaradan Allahın önündə hamımızın atasıdır. Necə ki yazılıb: «Səni

çoxlu millətin atası etdim».

18Heç bir ümid olmadığı halda İbrahim çoxlu millətin atası olacağına ümidlə inandı. Çünki ona deyilmişdi ki, «nəslin o qədər olacaq». **19**Hətta təxminən yüz yaşında ikən öz bədəninə artıq ölüyə bənzədiyini, arvadı Saranın da bətninin ölü olduğunu anladı, amma^a imanı azalmadı. **20**Allahın vədinə imansızlıqla şübhə etmədi, əksinə, imanında möhkəm durub Allahı izzətləndirdi. **21**Tamamilə əmin idi ki, Allah verdiyi vədi yerinə yetirməyə də qadirdir. **22**Buna görə də imanı ona salehlik sayıldı. **23**«Salehlik sayıldı» sözləri yalnız İbrahim üçün yazılmayıb; **24**Rəbbimiz İsanı ölümlər arasından Dirildənə iman etməklə saleh sayılacaq bizlər üçün də belə yazılmışdır. **25**İsa bizim təqsirlərimizə görə ölmə təslim edildi və bizim saleh sayılmağımız üçün dirildi.

Allahla barışmaq

5¹Beləliklə, imanla saleh sayıldığımız üçün Rəbbimiz İsa Məsih vasitəsilə Allahla barışmış oluruq. ²Elə Məsihin vasitəsilə də daxilində qaldığımız lütfə imanla nail olduq və Allahın izzətinə ümid bağlamağımızla fəxr edirik. ³Yalnız bununla deyil, çəkdiyimiz əziyyətlərlə də fəxr edirik, çünki bilirik ki, əziyyətdən dözümlü, ⁴dözümdən Allaha xoş gəlmə, Allaha xoş gəlmədən ümid yaranır. ⁵Ümidimiz də boş çıxır, çünki Allah məhəbbəti bizə verilən Müqəddəs Ruh vasitəsilə ürəklərimizə tökülüb.

⁶Biz hələ gücsüz ikən Məsih müəy-

a **4:19** Bənzədiyini... ölü olduğunu anladı, amma – bəzi əlyazmalarda bənzədiyinə... ölü olduğuna məhəl qoymayaraq.

4:11 Yar. 17:10 **4:13** Yar. 17:4-6; 22:17-18; Qal. 3:29 **4:14** Qal. 3:18 **4:16-17** Yar. 17:5; Qal. 3:7 **4:18** Yar. 15:5 **4:19** Yar. 17:17 **4:25** Yeş. 53:4-5

yən zamanda allahsız adamların uğrunda öldü. ⁷Saleh bir adam uğrunda kiminsə ölməsi çətin işdir; bəlkə də yaxşı bir adam uğrunda kimsə ölməyə cəsarət edər. ⁸Lakin Allah bizə olan məhəbbətini bununla sübut edir ki, biz hələ günahkar ola-ola Məsih bizim uğrumuzda öldü. ⁹Beləcə Onun qanı ilə indi saleh sayıldığımız görə Onun vasitəsilə də Allahın qəzəbindən mütləq xilas olacağıq. ¹⁰Əgər biz Allahın düşməni olduğumuz vaxt Onun Oğlunun ölməsi ilə Allahla barışıqsa, barışıqdan sonra Onun həyatı vasitəsilə daha qəti olaraq xilas olacağıq. ¹¹Yalnız bununla deyil, Rəbbimiz İsa Məsih vasitəsilə Allahla da fəxr edirik ki, indi Onun vasitəsilə Allahla barışıqna nail olmuşuq.

Adəm və Məsih

¹²Beləliklə, günah bir insan vasitəsilə, ölüm də günah vasitəsilə bu dünyaya gəldi. Beləcə ölüm bütün insanlara yayıldı, çünki hamı günah etdi. ¹³Qanundan əvvəl də dünyada günah var idi. Amma qanun olmayan yerdə günah hesaba alınmır. ¹⁴Lakin Adəmdən Musaya qədər ölüm hamıya, hətta Adəmin əmri pozmasına bənzər bir günah etməyənlərə də hökmranlıq etdi. Adəm o gələcək İnsan^a əvvəlcədən göstərilən təsviri idi.

¹⁵Amma Allahın ənamı təqsir kimi deyil. Çünki bir adamın təqsiri üzündən çox adam öldüsə də, Allahın lütfü və bir Adamın, yəni İsa Məsihin lütfü ilə verilən ənam bir çoxları üçün daha böyük təsir göstərdi. ¹⁶Allahın ənamı həmin bir adamın günahının nəticəsi

kimi deyil: bir günahdan sonra gələn hökm məhkumluq gətirdi, amma çoxlu təqsirdən sonra gələn ənam salehlik gətirdi. ¹⁷Əgər bir adamın təqsiri üzündən ölüm həmin adamın vasitəsilə hökmranlıq etdisə, Allahın bol lütfünü və salehlik ənamını qəbul edənlər bir Adam, yəni İsa Məsih vasitəsilə daha qəti olaraq həyatda hökmranlıq edəcəkdir.

¹⁸Deməli, necə ki bir təqsir üzündən bütün adamlar məhkum olundu, eləcə də bir saleh əmələ görə bütün adamlara yaşamaq üçün salehlik verildi. ¹⁹Necə ki bir adamın itaətsizliyi üzündən bir çoxları günahkar sayıldı, eləcə də bir Adamın itaəti sayəsində bir çoxları saleh sayılacaq. ²⁰Qanunun meydana gəlməsi təqsirin çoxalmasına səbəb oldu. Lakin günah çoxalan yerdə Allahın lütfü daha da çoxaldı. ²¹Nəticədə günah ölüm vasitəsilə hökmranlıq etdiyi kimi lütf də salehlik vasitəsilə hökmranlıq edir; belə ki lütf Rəbbimiz İsa Məsihin vasitəsilə əbədi həyat versin.

Məsihlə ölüb-dirilmə

6 ¹Bəs nə deyə bilərik? Günah işlətməyi davam etdirək ki, Allahın lütfü çoxalsın? ²Əsla! İndi ki biz günaha münasibətdə ölmüşük, artıq günah içində necə yaşaya bilərik? ³Məgər bilmirsiniz ki, biz hamımız Məsih İsa ilə birləşmək üçün vəftiz olunarkən həmin vəftizlə Onun ölümü ilə birləşdik? ⁴Deməli, vəftiz olunub Onun ölümü ilə birləşməklə biz də Onunla birgə dəfn olunduq; belə ki Atanın izzəti ilə Məsih ölümlər arasından dirildiyi kimi biz də həmin cür

^a 5:14 *Gələcək İnsan* – yəni İsa Məsih.

5:12 *Yar. 3:6* 6:4 *Kol. 2:12*

ROMALILARA MƏKTUBU 7

217

yeni həyat sürək.

⁵Əgər Onun ölümünə bənzər ölüm-də Onunla bir olmuşuqsa, Onun dirilməsinə bənzər dirilmədə də Onunla bir olacağıq. ⁶Bunu bilirik ki, günahlı bədənin aradan qaldırılması üçün, daha günaha qul olmaq deyər köhnə mənliliyimiz Onunla birlikdə çarmıxa çəkildi. ⁷Çünki ölmüş adam günahdan azad olub.

⁸Əgər Məsihlə ölmüşüksə, Onunla yaşayacağımıza da inanırıq. ⁹Çünki bilirik ki, Məsih ölümlər arasından dirildiyinə görə bir daha ölməyəcək və ölüm Ona artıq hökmranlıq etməz. ¹⁰Onun ölümü günahın müqabilində ilk və son ölüm oldu, yaşadığı həyatı isə Allah üçün yaşayır. ¹¹Beləcə siz də özünü Məsih İsada olaraq günaha münasibətdə ölü, Allaha münasibətdə isə diri sayın.

¹²Ona görə də qoymayın ki, günah sizin fani bədəninizə hökmranlıq etsin və siz də bədəninizin ehtiraslarına itaət edəsiniz. ¹³Bədəninizin üzvlərini də haqsızlıq aləti olmaq üçün günaha təslim etməyin; əksinə, özünü ölümlər arasından dirilənlər kimi Allaha, bədəninizin üzvlərini də salehlik aləti olmaq üçün yenə Allaha təslim edin. ¹⁴Günah sizə hökmranlıq etməyəcək, ona görə ki siz Qanun altında deyil, lütf altındasınız.

Salehliyə itaət

¹⁵İndi nə edək? Qanun altında deyil, lütf altında olduğumuz üçün günah edəkmi? Əsla! ¹⁶Məgər bilmirsiniz ki, itaətli qullar kimi özünü kimə təslim etsəniz, onun da qulları-sınız? Ya ölümə aparən günahın ya da salehliyə aparən itaətin qulları ola bilərsiniz. ¹⁷Amma Allaha şükür olsun

ki, əvvəllər günahın qulları olduğunuz halda özünü həsr etdiyiniz təlimin nümunəsinə ürəkdən itaət etdiniz. ¹⁸Beləcə günahdan azad olub salehliyin qulu oldunuz.

¹⁹Cismani təbiətinizin zəifliyi üzündən insanların düşündüyü kimi danışırım. Necə əvvəllər üzvlərinizi murdarlığa və Qanunu pozmaq üçün qanunsuzluğa qul kimi təslim etmişdiniz, eləcə də indi üzvlərinizi müqəddəs olmaq üçün salehliyə qul kimi təslim edin. ²⁰Çünki siz günahın qulları olanda salehliyə əməl etməkdən azad idiniz. ²¹Bəs o zaman nə bəhrə götürdünüz? İndi artıq o şeylərdən utanırsınız. Axı onların axırı ölümdür. ²²Amma indi günahdan azad edilib Allaha qul olduğunuz üçün götürdüyünüz bəhrə sizi müqəddəsliyə aparır və bunun axırı da əbədi həyatdır. ²³Çünki günahın əvəzi ölümdür, Allahın ənamı isə Rəbbimiz Məsih İsada olan əbədi həyatdır.

Qanundan azad olmaq

7 ¹Ey qardaşlar, bunu Qanunu bilənlərə söyləyirəm, məgər bilmirsiniz ki, insan yalnız sağ ikən qanun onun üzərində hökmə malikdir? ²Məsələn, ərlı qadın qanunla ərinə o vaxtacan bağlıdır ki, əri sağdır; amma əri öldükdə qadın nikah qanunundan azad olur. ³Buna görə də əgər qadın əri sağ ikən başqa bir kişiylə ərə gedirsə, zinakar sayılır. Amma əri ölsə, qadın qanundan azad olur və başqa bir kişiylə ərə getdikdə zinakar olmur.

⁴Eləcə də, qardaşlarım, siz də Məsihin bədəni vasitəsilə Qanuna münasibətdə ölmüşünüz ki, başqasına, yəni ölümlər arasından dirilmiş Məsihlə məxsus olasınız; belə ki Allah üçün

bəhrə verək. ⁵Çünki biz cismani təbiətə görə yaşayarkən günahın Qanun vasitəsilə gələn həvəsləri üzvlərimizdə fəal idi. Buna görə də biz ölüm üçün bəhrə verirdik. ⁶Amma indi əvvəlcə əsiri olduğumuz Qanuna münasibətdə ölüb, ondan azad olduq. Nəticədə yazılı Qanunun köhnə yolunda deyil, Ruhun yeni yolunda qulluq edirik.

Günahla mübarizə

⁷Bəs nə deyə bilərik? Qanun günahdırmı? Əsla! Qanun olmasaydı, günahın nə olduğunu bilməzdim. Əgər Qanun «tamah salma» deməşydi, tamahın nə olduğunu anlamazdım. ⁸Lakin günah bu əmrin vasitəsilə fürsət tapıb məndə hər növ tamah əmələ gətirdi; çünki Qanun olmasa, günah öldür. ⁹Bir vaxt Qanun məndə yox ikən mən sağ idim, amma o əmr mənə gələndə günah dirildi, ¹⁰mənsə öldüm. Beləcə anladım ki, mənə həyat verməli olan bu əmr mənə ölüm gətirdi. ¹¹Çünki günah o əmrin vasitəsilə fürsət tapıb məni azdırdı və onunla məni öldürdü. ¹²Buna görə də Qanun müqəddəsdir, əmr də müqəddəs, ədalətli və yaxşıdır.

¹³Belə çıxır ki, yaxşı olan bir şey mənə ölüm gətirdi? Əsla! Məhz günah, günah olduğu aşkar olsun deyə yaxşı olan bir şeyin vasitəsilə mənə ölüm gətirirdi; belə ki günah əmrin vasitəsilə hədsiz günahlı olduğunu göstərsin. ¹⁴Biz bilirik ki, Qanun ruhanidir, mənsə cismani olub qul kimi günaha satılmışam. ¹⁵Çünki nə iş gördüyümü anlamıram; istədiyimi deyil, nifrət etdiyim şeyi edirəm.

¹⁶Əgər istəmədiyimi edirəmsə, onda təsdiq edirəm ki, Qanun yaxşıdır. ¹⁷Elə isə artıq mən deyil, daxilimdə yaşayan günah bu işi görür. ¹⁸Bilirəm ki, daxilimdə, yəni cismani təbiətimdə yaxşı bir şey yaşamır; çünki yaxşı şey etmək istəyi məndə var, amma onu yerinə yetirməyə qadir deyiləm. ¹⁹İstədiyim yaxşı şeyi etmirəm, amma istəmədiyim pis şeyi edirəm. ²⁰Əgər istəmədiyim şeyi edirəmsə, onda artıq mən deyil, daxilimdə yaşayan günah bu işi görür.

²¹Beləcə bu nəticəyə gəlirəm ki, yaxşılıq etmək istərkən məndə pislik üzə çıxır. ²²Bir yandan daxili varlığım Allahın qanunundan zövq alır. ²³Amma üzvlərimdə başqa bir qanun da görürəm ki, ağılın təsdiq etdiyi Qanunla mübarizə aparır və üzvlərimdə olan günah qanununa məni əsir edir. ²⁴Necə də yazıq insanam! Ölümə düşər olan bu bədəndən məni kim xilas edə bilər? ²⁵Rəbbimiz İsa Məsihin vasitəsilə Allaha şükür olsun! Beləcə mən ağılla Allahın qanununa, cismani təbiətimlə isə günah qanununa qulluq edirəm.

Həyat verən Ruh

8 ¹Deməli, indi Məsih İsada olanlara^a heç bir məhkumluk yoxdur. ²Çünki həyat verən Ruhun qanunu səni günah və ölüm qanunundan Məsih İsa vasitəsilə azad etdi. ³Beləcə cismani təbiət üzündən gücsüz olan Qanunun edə bilmədiyini Allah etdi: Öz Oğlunu günahlı cismə bənzərində günah qurbanı olaraq göndərüb günahı Onun cismi ilə məhkum etdi ki,

a **8:1** Məsih İsada olanlara – bəzi əlyazmalarda Məsih İsada olub cismani təbiətə görə yox, Ruha görə rəftar edənlərə (Rom. 8:4).

7:7 Çıx. 20:17; Qanun. 5:21 **7:11** Yar. 3:13

ROMALILARA MƏKTUBU 8

219

⁴Qanunun ədalətli tələbləri artıq cismani təbiətə görə yox, Ruha görə həyat sürən bizlərdə yerinə yetsin. ⁵Cismani təbiətə görə yaşayanlar cismani şeylər barədə düşünür, Ruha görə yaşayanlar isə Ruhla bağlı şeylər barədə düşünür. ⁶Cismani təbiətə uyan fikirlər ölüm, Ruha uyan fikirlərsə həyat və sülh gətirir. ⁷Çünki cismani təbiətə uyan fikirlər Allaha qarşı düşmənçilik edir; belə ki bunlar Allahın qanununa tabe deyil və ola da bilməz. ⁸Həmçinin cismani təbiətdə olanlar Allahu razı sala bilməz.

⁹Lakin Allahın Ruhunu sizdə yaşayır, siz cismani təbiətdə deyil, Ruhdasınız. Kimdə Məsihin Ruhunu yoxdursa, o adam Məsihə məxsus deyil. ¹⁰Əgər Məsih sizdədirsə, bədəniniz günah səbəbindən ölü, ruhunuzsa salehlik səbəbindən diridir. ¹¹Əgər İsanı ölümlər arasından Dirildənin Ruhunu sizdə yaşayır, Məsihi ölümlər arasından Dirildən, sizdə yaşayan Ruhunu ilə sizin də fəni bədənlərinizə həyat verəcək.

¹²Beləliklə, ey qardaşlar, biz cismani təbiətimizə borclu deyilik ki, ona görə yaşayaq. ¹³Çünki cismani təbiətə görə yaşayırınsızsa, öləcəksiniz, amma bədənin pis əməllərini Ruhunu vasitəsilə öldürürsünüzsə, yaşayacaqsınız. ¹⁴Allahın Ruhunu ilə yönəldilənlərin hamısı Allahın oğullarıdır. ¹⁵Axı siz könlük ruhunu almadınız ki, yenə də qorxu içində yaşayasınız; övladlıq Ruhunu aldınız. Elə o Ruhunu vasitəsilə Allaha «Abba, Ata» deyərək nida edirik. ¹⁶Elə Ruh Özü bizim ruhumuzla birgə şəhadət edir ki, biz Allahın

övladlarıyıq. ¹⁷Əgər Onun övladlarıyıqsa, deməli, həm də varisləriyik. Əgər Məsihin izzətinə şərik olmaq üçün Onun çəkdiyi əzablara şərik oluruqsa, Allahın varisləri və Məsihin irs şəriki oluruq.

İzzətli gələcəyimiz

¹⁸Belə düşünürəm ki, çəkdiyimiz indiki əzablar bizə zahir olacaq izzətlə heç müqayisəyə gəlməz. ¹⁹Yaradılış Allahın oğullarının zahir olmasını böyük həsrətlə gözləyir. ²⁰Çünki yaradılış öz iradəsi ilə deyil, onu Təslim Edənin iradəsi ilə puçluğa təslim edildi. Amma ümidvardır ki, ²¹yaradılış özü də çürüməyə əsir olmaqdan xilas olub, Allah övladlarının izzətli azadlığına qovuşacaq. ²²Çünki bilirik ki, bütün yaradılış indiyəcən birlikdə inildəyib doğuş ağrısı çəkir. ²³Ancaq təkcə yaradılış yox, Ruhunu nubarını alan biz özümüz də övladlığa qəbul olunmağımızı, yəni bədənimizin satın alınmasını gözləyərək içimizdə inildəyirik. ²⁴Çünki biz ümidlə xilas olduq. Amma gözə görünən ümid ümid deyil. Axı kim gördüyü şeyə ümid edər? ²⁵Amma görmədiyimiz şeyə ümid edəndə onu səbirlə gözləyirik. ²⁶Beləcə Ruh da bizə zəif olarkən kömək edir. Biz nə üçün və necə dua etmək lazım olduğunı bilmirik, lakin Ruh Özü dillə deyilməyən ahlarla vəsatətçilik edir. ²⁷Ürəkləri sınayan Allah da Ruhunu nə düşündüyünü bilir, çünki Ruh Allahın iradəsinə görə müqəddəslər üçün vəsatətçilik edir.

²⁸Biz bilirik ki, hər şey birlikdə Allahı^a sevənlərin, Onun məqsədinə

a **8:28** Hər şey birlikdə Allahu – bəzi əlyazmalarda *Allah hər şeydə birlikdə Onu.*

8:11 1Kor. 3:16 **8:15-17** Mark 14:36; Qal. 4:5-7 **8:20** Yar. 3:17-19

8:23 1Kor. 15:35-54; 2Kor. 5:2-4

görə çağırılanların xeyrinə işləyir. ²⁹Çünki Allah qabaqcadan tanıdığı adamları Öz Oğlunun surətinə uyğunlaşmaq üçün əvvəlcədən təyin etdi ki, O, çoxlu qardaş arasında ilk doğulan olsun; ³⁰əvvəlcədən təyin etdiyi adamları da çağırdı; çağırıldığı adamları da saleh saydı; saleh saydığı adamları da izzətləndirdi.

Məsihin məhəbbətindən bizi kim ayıra bilər?

³¹Bəs bunlar barədə nə deyə bilərik? Əgər Allah bizimlədirsə, kim bizə qarşı dura bilər? ³²O Öz Oğlunu belə, əsirgəməyib Onu hamımızın uğrunda ölümə təslim etdisə, Onunla birgə bütün şeyləri də bizə lütf etməyəcəkmi? ³³Allahın seçdiyi adamları kim ittiham edə bilər? Onları saleh sayan Allahdır! ³⁴Məhkum edən kimdir? Ölmüş, üstəlik dirilmiş Məsih İsa həm Allahın sağındadır, həm də bizim üçün vəsatətçilik edir. ³⁵Məsihin məhəbbətindən bizi kim ayıra bilər? Əziyyətimi, sıxıntıyı, təqibimi, acliqımı, cılpaqlıqımı, təhlükəmi, qılıncımı? ³⁶Necə ki yazılıb:

«Biz gün boyu Sənin uğrunda öldürülürük,

Qurbanlıq qoyunlar sayılırıq».

³⁷Lakin bizi Səvinin vasitəsilə bütün bunlarda tam qələbə qazanırıq. ³⁸Çünki əminəm ki, nə ölüm, nə həyat, nə mələklər, nə başçılar, nə indiki, nə də gələcək şeylər, nə qüvvələr, ³⁹nə ucalıq, nə dərinlik, nə də başqa bir məxluq bizi Rəbbimiz Məsih İsada olan Allah məhəbbətindən ayırmağa qadir olmayacaq.

Allahın İsraili seçməsi

9 ¹Məsihdə həqiqəti söyləyirəm, yalan danışmıram, vicdanım dediklərimi Müqəddəs Ruhda təsdiq edir ki, ²ürəyimdə böyük bir kədər, daimi bir iztirab var. ³Çünki qardaşlarımlın, yəni cismani soydaşlarımlın xatirinə mən özüm Məsihdən uzaqlaşmış lənət qazanmağımı istərdim; ⁴bu, İsraililərdir ki, övladlığa götürülmə, izzət, əhdlər, Qanunun verilməsi, məbəd ibadəti və vədlər onlara məxsusdur. ⁵Əcdadlar^a da onlara məxsusdur, Məsih də cismən onlardandır; O hər şeyin üzərində olan Allahdır ki, Ona əbədi alıq olsun! Amin.

⁶Lakin bu o demək deyil ki, Allahın kəlamı boşa çıxıb. Çünki İsraildən törəyənlərin heç də hamısı İsrailə məxsus deyil. ⁷İbrahimin nəslindən olanların heç də hamısı İbrahimin övladları deyil. Amma «İshaqdan törəyənlər sənin nəslin adlanacaq» deyilib. ⁸Bu o deməkdir ki, Allahın övladları cismani övladlar deyil, Allahın vədinə görə doğulan övladlardır ki, bunlar İbrahimin nəslini sayılır. ⁹Çünki belə vəd verilmişdi: «Gələnlər il bu vaxt gələcəyəm və Saranın bir oğlu olacaq». ¹⁰Yalnız bu yox, Rivqa da bir kişidən, yəni babamız İshaqdan hamilə oldu. ¹¹⁻¹²Amma iki oğlu hələ anadan olmamış və yaxşılyq ya pislik etməmiş ikən Allah Rivqaya «böyüyü kiçiyinə qulluq edəcək» dedi; belə ki Allahın seçim məqsədi onların əməllərinə deyil, Öz çağırışına əsaslanaraq bərqərar olsun. ¹³Necə ki yazılıb: «Yaqubu sevdim, Esava isə nifrət

a 9:5 Əcdadlar – yəni İsrail xalqının ata-babaları.

8:36 Zəb. 44:22 9:3-4 Çıx. 4:22; 24:1-17 9:7 Yar. 21:12; İbr. 11:18 9:9 Yar. 18:10

9:11-12 Yar. 25:23 9:13 Mal. 1:2-3

etdim».

14Bəs indi nə deyə bilərik? Məgər Allah ədalətsizlik edir? Əsla! **15**Çünki O, Musaya deyir: «Kimə istəsəm, mərhəmət edəyəm, kimə istəsəm, rəhm edəyəm». **16**Beləliklə, seçim insanın istəyindən yaxud səyindən deyil, yalnız mərhəmət edən Allahdan asılıdır. **17**Ona görə də Müqəddəs Yazıda Allah firona deyir: «Səni buna görə ucaltdım ki, Öz gücümü sənin üzərində göstərim və adım bütün dünyaya elan edilsin». **18**Deməli, Allah kimə istəyirsə, mərhəmət edir, kimi istəyirsə, inadkar edir.

Allahın qəzəbi və mərhəməti

19İndi sən mənə deyə bilərsən: «Bəs Allah daha nə üçün bizi təqsirkar çıxarır? Məgər kimsə Onun iradəsinin əleyhinə gedə bilər?» **20**Amma, ey insan, sən kimsən ki, Allahla mübahisəyə girişərsən? Məgər düzəldilən bir şey onu düzəldənə «Məni niyə bu cür yaratdın?» deyə bilər? **21**Məgər dulusçununun işlətdiyi gilə ixtiyarı çatmır ki, həmin gildən bir qabı şərfli iş üçün, o biri qabı isə şərfətsiz iş üçün düzəltsin? **22**Əgər Allah qəzəbini göstərmək və qüdrətini bildirmək istəyərək qəzəbinə gəlib məhv olmağa hazırlanmış qablara böyük səbirlə dözdüsə, biz nə deyə bilərik? **23**Məgər O bunu etdi ki, qabaqcadan izzət üçün hazırladığı mərhəmət tapan qablara izzətinin necə zəngin olduğunu bildirsin? **24**O qablar bizik ki, Allah yalnız Yəhudilər arasından deyil, həm də başqa millətlər arasından çağırırdı. **25**Necə ki Huşənin

kitabında deyilir:

«“Xalqım deyil” dediyimə
“Xalqımsan” deyəcəyəm,
“Sevdiyim deyil” dediyimə
“Sevdiyimsən” deyəcəyəm».

26«Onlara “siz Mənim xalqım deyilsiniz” deyilən yerdə “siz var olan Allahın övladlarısınız” deyiləcək».

27Yeşaya da İsrail barədə belə nida edir:

«İsrail övladlarının sayı dəniz qumu qədər çox olsa belə,
Ancaq sağ qalanları xilas olacaq.

28Çünki Rəbb yer üzündə hökmünü Tam və tez yerinə yetirəcək».^a

29Yeşayanın qabaqcadan söylədiyi kimi:

«Əgər Ordular Rəbbi
Bizim xalqdan bir neçə
Sağ qalan adam qoymasaydı,
Biz Sodom kimi olardıq,
Homorraya bənzəyərдик».

İsrailin imansızlığı

30Bəs nə deyə bilərik? Salehliyin ardınca getməyən başqa millətlər salehliyi, yəni imanla gələn salehliyi əldə etdilər. **31**Amma salehlik göstərən Qanunun ardınca gedən İsrail xalqı bu Qanuna çata bilmədi. **32**Nə üçün? Çünki imanla yox, əməllərlə^b gedirdilər. Beləcə büdrəmə daşına ilişdilər. **33**Necə ki yazılıb:

«Budur, Sionda bir büdrəmə daşı
və yıxma qayası qoyuram.

Ona iman edən kəs utandırılmaz».

10¹Ey qardaşlar, İsraililərin xilasını ürəkdən arzulayıram və

a **9:28** Rəbb yer üzündə hökmünü Tam və tez yerinə yetirəcək – bəzi əlyazmalarda Rəbb hökmünü ədalətlə, Tam və tez yerinə yetirəcək, Yer üzündə tez bitən bir iş görəcək.

b **9:32** Əməllərlə – bəzi əlyazmalarda Qanuna əməl etməklə.

9:15 Çix. 33:19 **9:17** Çix. 9:16 **9:20** Yeş. 29:16; 45:9 **9:25** Huşə 2:23 **9:26** Huşə 1:10

9:27-28 Yeş. 10:22-23 **9:29** Yeş. 1:9 **9:32** Yeş. 8:14 **9:33** Yeş. 28:16; 1Pet. 2:6-8

bunun üçün Allaha dua edirəm. ²Onların barəsində şahadəət edirəm ki, Allah naminə qeyrət çəkirlər, amma bu qeyrət biliyə əsaslanmır. ³Çünki onlar Allahdan gələn salehliyi anlamayıb öz salehliklərini bərqərar etməyə çalışmaqla Allahın salehliyinə tabe olmadılar. ⁴Məsih Qanunun sonu olub ki, iman gətirən hər kəs saleh sayılsın.

Hamı üçün xilas

⁵Musa Qanunla gələn salehlik haqqında belə yazır: «Bu şeyləri yerinə yetirən adam bunların sayəsində yaşayacaq». ⁶Amma imanla gələn salehlik barədə belə deyilir: «Ürəyində demə ki, “Kim göylərə, yəni Məsihi endirməyə çıxacaq?” ⁷ya da “Kim dibsiz dərinliyə, yəni Məsihi ölümlər arasından qaldırmağa enəcək?”» ⁸Bəs onda nə deyilir? «Kəlam sənə çox yaxındır, o sənənin dilində və ürəyindədir». Biz elə həmin iman kəlamını vəz edirik: ⁹əgər sən İsanın Rəbb olduğunu dilinlə iqrar edib Allahın Onu ölümlər arasından diriltiyinə ürəkdən inansan, xilas olacaqsan. ¹⁰Çünki insan ürəkdən iman etməklə saleh sayılır və dili ilə iqrar etməklə xilas olur. ¹¹Belə ki Müqəddəs Yazıda deyilir: «Ona iman edən hər kəs utandırılmayacaq». ¹²Burada Yəhudi ilə Yunan arasında fərq yoxdur, hamısının Rəbbi birdir və Onu çağıranların hamısına bol bərəkət verir. ¹³Çünki «Rəbbin adını çağıran hər kəs xilas olacaq». ¹⁴Bəs onlar iman etmədikləri Şəxsi necə çağıracaqlar? Barəsində eşitmədikləri Şəxsə necə

iman edəcəklər? Vəz edən olmasa, necə eşidəcəklər? ¹⁵Göndərilməsələr, necə vəz edəcəklər? Necə ki yazılıb: «Xoş xəbəri müjdələyənin qədəmləri necə də gözəldir!» ¹⁶Amma Müjdəyə hamı qulaq asmadı. Çünki Yeşaya deyir: «Ya Rəbb, xəbərimizə kim inandı?» ¹⁷Beləliklə, iman eşitməkdən, eşitmək də Məsihin kəlamı vasitəsilə yaranır.

¹⁸Lakin soruşuram: məgər onlar eşitmədilər? Əlbəttə ki, eşitdilər:

«Avazları bütün dünyaya yayıldı,
Sözləri yerin ucqarlarına çatdı».

¹⁹Bir də soruşuram: məgər İsrail anlamadı? Musa ilk olaraq deyir:

«Mən sizi xalq olmayanlarla
qısqandıracağam,
Axmaq bir millətlə
qəzəbləndirəcəyəm».

²⁰Yeşaya isə cəsarətlə deyir:

«Rəbb deyir:
“Məni axtarmayanlar tərəfindən
tapıldım,
Məni soruşmayanlara Mən
zühür etdim”».

²¹İsrail barədə isə belə deyir:

«Gün boyu itaətsiz, dikbaş xalqa
əllərimi uzadıb durdum».

Allahın seçdiyi xalq

11 ¹Beləliklə, soruşuram: məgər Allah Öz xalqını rədd etdi? Əsla! Çünki mən özüm də İbrahim nəslindən, Binyamin qəbiləsindən olan bir İsrailiyəm. ²Allah qabaqcadan tanıdığı Öz xalqını rədd etmədi. Məgər siz bilmirsiniz ki, Müqəddəs Yazıda İlyas barədə nə deyilir? İlyas İsraildən Allaha şikayət edib deyir: ³«Ya Rəbb!

10:5 Lev. 18:5 10:6-8 Qanun. 30:12-14 10:11 Yeş. 28:16 10:13 Yoel 2:32 10:15 Yeş. 52:7
10:16 Yeş. 53:1 10:18 Zəb. 19:4 10:19 Qanun. 32:21 10:20-21 Yeş. 65:1-2 11:1 Flp. 3:5
11:3 1Pad. 19:10,14

ROMALILARA MƏKTUBU 11

223

Sənin peyğəmbərlərini öldürdülər, qurbangahlarını dağıtdılar. Təkcə mən qaldım, onlar canımı almaq üçün məni də axtarırlar». ⁴Bəs Allahdan ona hansı cavab gəldi? «Mən Özüm üçün Baal qarşısında diz çökməmiş yeddi min adamı saxlamışam».

⁵Beləcə indi də Allahın lütfü ilə seçilmiş sağ qalanlar var. ⁶Əgər bu, lütfə oldusa, daha əməllərlə deyil; yoxsa lütf daha lütf olmaz.^a

⁷Onda nə deyə bilərik? İsrail axtardığını əldə etmədi, seçilmişlər əldə etdilər; digərləri isə inadkar oldu.

⁸Necə ki yazılıb:

«Allah onları dərin yuxuya saldı,
Onlara bu günədək görməyən
gözlər,

Əşitməyən qulaqlar verdi».

⁹Davud da belə deyir:

«Süfrələri onlara tələ, tor,
Büdrəmə daşı və cəza olsun.

¹⁰Gözlərinə qara gəlsin, görməsinlər,
Belləri həmişə bükülü qalsın!»

Başqa millətlərin xilas

¹¹Beləliklə, soruşuram: məgər İsraililər bir daha ayağa qalxmamaq üçün büdrəyib-yıxıldılar? Əsla! Amma onların təqsiri başqa millətlərin xilasına səbəb oldu ki, İsraililərdə qibtə hissi oyandırsın. ¹²Əgər onların təqsiri dünyaya zənginlik, onların qüsuru da başqa millətlərə zənginlik gətirdisə, gör onların bütövlüyü necə böyük zənginlik gətirəcək.

¹³Lakin, ey başqa millətlər, sizə bildirirəm: mən başqa millətlərə göndərilən həvari olduğuma görə öz xid-

mətimi izzətli sayıram ki, ¹⁴bəlkə soydaşlarımda qibtə hissi oyandırıb bəzilərini xilas edə bilim. ¹⁵Çünki onların rədd edilməsi dünyanın Allahla barışması deməkdirsə, onların qəbul edilməsi ölümlər arasından həyata dönmək deyilmi? ¹⁶Əgər xəmirin ilk hissəsi müqəddəsdirsə, demək, xəmirin hamısı müqəddəsdir; əgər kök müqəddəsdirsə, budaqlar da müqəddəsdir.

¹⁷Amma bəzi budaqlar qoparılıbsa və sən, ey yabanı zeytun ağacı, onların arasında peyvənd olunub zeytun ağacının barlı kökünə^b şərikin olmasansa, ¹⁸o budaqların qabağında öyünmə; öyünsən, bil ki, sən kökü deyil, kök səni daşıyır. ¹⁹O zaman deyəcəksən: budaqlar qoparıldı ki, mən onların yerinə peyvənd olunum. ²⁰Doğrudur; onlar imansızlıqlarına görə qoparıldı, amma sən imanına görə yerində durursan. Buna görə təkəbbürlü olma, əksinə, qorx! ²¹Çünki Allah təbii budaqlara rəhm etmədisə, bəlkə^c sənə də rəhm etməyəcək. ²²Sən gör ki, Allah eyni zamanda həm xeyirxahdır, həm də sərt: yıxılanlara sərtlik, sənə isə, əgər Onun xeyirxahlığına bağlı qalarsansa, xeyirxahlıq göstərir. Əks təqdirdə sən də kəsilib atılacaqsan. ²³Əgər imansızlıqda qalmasalar, onlar da peyvənd olunacaqlar, çünki Allah onları yenə də peyvənd etməyə qadirdir. ²⁴Əgər sən təbiətən yabanı olan zeytun ağacından kəsilib, təbiətinə uyğun olmadan yetişdirilən zeytun ağacına peyvənd edildinsə, bu təbii budaqlar öz zeytun ağacına necə də asanlıqla peyvənd olunacaq!

a 11:6 *Lütf olmaz* – bəzi əlyazmalarda *lütf olmaz*. *Amma əgər əməllərlə oldusa, daha lütfə deyil; yoxsa əməl daha əməl olmaz*.

b 11:17 *Barlı kökünə* – bəzi əlyazmalarda *kökünə və şirəsinə*.

c 11:21 *Bəlkə* – bəzi əlyazmalarda bu söz yoxdur.

11:4 *1Pad. 19:18* 11:8 *Qanun. 29:4; Yeş. 29:10* 11:9-10 *Zəb. 69:22-23*

Bütün İsrail xilas olacaq

²⁵Ey qardaşlar, özünüzü ağıllı saymayasınız deyə bu sirdən bixəbər olmağınızı istəmirəm: İsrailin bəzisi o vaxta qədər inadkar qalacaq ki, başqa millətlərdən xilas olanların sayı tamamlansın. ²⁶Beləcə bütün İsrail xilas olacaq. Necə ki yazılıb:

«Qurtarıcı Siondan gələcək,
Yaqub nəslindən allahsızlığı
uzaqlaşdıracaq».

²⁷«Günahlarını aradan qaldırdığım zaman

Mənim onlarla bağladığım Əhd budur».

²⁸Müjdə məsələsində İsrailililər sizin üçün Allaha düşməndir, amma Allah onları seçdiyinə görə əcdadlarının xatirinə Onun üçün sevimlidir. ²⁹Çünki Allahın ənamları və dəvəti geri alınmaz. ³⁰Siz bir zamanlar Allaha itaətsiz idiniz və indi onların itaətsizliyi üzündən mərhəmət tapdınız; ³¹eləcə də sizin tapdığınız mərhəmətdən ötrü onlar indi itaətsiz oldular ki, özləri də indi mərhəmət tapsınlar. ³²Çünki Allah hamını itaətsizliyə əsir edib ki, hamıya mərhəmət göstərsin.

Allaha həmd

³³Allahın zənginliyi nə böyük,
Hikməti və biliyi nə dərinidir!
Onun hökmləri necə də
ağlasığmaz,

Yolları necə də anlaşılmazdır!

³⁴«Rəbbin ağlımı kim dərk etdi?
Ona kim məsləhətçi oldu?»

³⁵«Kim Ona bir şey verdi ki,
Əvəzini Ondan istəyə bilsin?»

³⁶Çünki hər şeyin mənbəyi Odur, hər

şey Onun vasitəsilə və Onun üçün var oldu. Ona əbədi olaraq izzət olsun! Amin.

Bədənlərinizi Allaha təqdim edin

12 ¹Beləliklə, ey qardaşlar, Allahın mərhəməti xatirinə sizə yalvarıram ki, bədənlərinizi diri, müqəddəs və Allahı razı salan bir qurban olaraq Ona təqdim edin; bu sizin ağılla etdiyiniz ibadətdir. ²Bu dövrə uyğunlaşmayın, əksinə, düşüncənizin təzələnməsi ilə dəyişin ki, Allahın yaxşı, razı salan və kamil iradəsini ayırd edəsiniz.

³Mənə verilən lüflə sizin hər birinizə deyirəm ki, lazım olduğundan artıq özünüz barədə yüksək fikirdə olmayın; lakin hər biriniz Allahın ona verdiyi imanın ölçüsünə görə ağıllı kamalla düşünün. ⁴Çünki bizim bir bədənimizdə çoxlu üzvlər olduğu halda onların hər birinin vəzifəsi heç də eyni deyil. ⁵Eləcə biz də çox olduğumuz halda Məsihdə bir bədənik və ayrı-ayrılıqda bir-birimizə bağlı üzvlərlik. ⁶Allahın bizə bağışladığı lüflə görə müxtəlif ruhani ənamlarımız var. Bir kəsin ənamı peyğəmbərlikdirsə, imanının ölçüsünə görə peyğəmbərlik etsin; ⁷ənamı xidmətdirsə, xidmət etsin; müəllimlikdirsə, öyrətsin; ⁸nəsihət verəndirsə, nəsihət versin; pay verəndirsə, səxavətlə, rəhbərdirsə, səylə, mərhəmət göstərəndirsə, sevinə-sevinə öz işini görsün.

Məhəbbətlə rəftar edin

⁹Qoy məhəbbətiniz riyasız olsun. Pislikdən ikrah edin, yaxşılığa bağlanın. ¹⁰Qardaşlıq sevgisi ilə bir-birinizi

sevin. Hörmət göstərməkdə bir-birinizi qabaqlayın. ¹¹Səyiniz azalmasın, ruhunuz alovlu olsun. Rəbbə qulluq edin. ¹²Ümidinizlə sevinin. Əziyyətdə dözümlü olun. Dayanmadan dua edin. ¹³Ehtiyac içində olan müqəddəslərə yardım etməyə şərik olun. Qonaqpərvər olmağa səy göstərin.

¹⁴Sizi təqib edənlərə xeyir-dua verin; lənət yox, xeyir-dua verin. ¹⁵Sevinənlərlə sevinin, ağlayanlarla ağlayın. ¹⁶Bir-birinizlə həmfikir olun; təkəbbürlü olmayın, məzlumlarla dostluq edin. Özünü ağıllı saymayın. ¹⁷Heç kimə pislilik əvəzinə pislilik etməyin. Hamının gözündə yaxşı olan işlər görməyə diqqət yetirin. ¹⁸İmkan daxilində bacardıqca bütün adamlarla sülh içində yaşayın. ¹⁹Ey sevimlilər, heç kəsdən qisas almayın, Allahın qəzəbinə yer verin. Çünki yazılıb ki, Rəbb belə deyir: «Qisas Mənimdir, əvəzini Mən verəcəyəm». ²⁰Əksinə, «düşmənin acdırsa, onu yedizdir, susuzdursa, ona su ver. Belə etməklə sanki onun başına köz tökərsən». ²¹Pislilik sənə üstün gəlməsin, pisliliyi yaxşılıqla qalib gəl.

Hakimiyyətlərə tabe olmaq

13 ¹Hər kəs başçılıq edən hakimiyyətlərə tabe olsun. Çünki Allah tərəfindən təyin olunmayan hakimiyyət yoxdur; mövcud olan hakimiyyətlər Allah tərəfindən təyin olunub. ²Buna görə də hakimiyyətə qarşı çıxan adam Allahın təyin etdiyi əleyhinə çıxır və əleyhinə çıxan belələri özlərini mühakiməyə düçar edir. ³Çünki yaxşı iş görənlər deyil, pis iş görənlər

hökmdarlardan qorxmalıdır. İstəyir-sənmi hakimiyyətdən qorxmıyasan? Yaxşı iş gör, onda o səni tərifləyər. ⁴Hökmdar sənə xeyrin üçün Allaha xidmət edir. Amma pis iş görürsənsə, qorx! Çünki o, əbəs yerə qılınc daşımır, Allaha xidmət edir ki, pis iş görəndən qisas alsın və Allahın qəzəbini onun başına gətirsin. ⁵Bu səbəbdən yalnız qəzəbə görə deyil, vicdanın xatirinə də hakimiyyətə tabe olmaq lazımdır. ⁶Vergini də siz buna görə ödəyirsiniz. Çünki hökmdarlar Allahın xidmətçisidir və məhz bu işlə daim məşğuldurlar. ⁷Beləliklə, hər kəsə öz haqqını verin: vergi haqqı olana vergi, gömrük haqqı olana gömrük, qorxu haqqı olana qorxu, hörmət haqqı olana hörmət.

Bir-birinizi sevin

⁸Bir-birinizi sevməkdən başqa heç nədə heç kimə borclu qalmayın; çünki başqasını sevən Qanunu yerinə yetirmiş olur. ⁹Belə ki «zina etmə, qatl etmə, oğurluq etmə, tamah salma»^a və bunlardan başqa nə əmr varsa, bu kəlamla yekunlaşdırmaq olar: «Qonşunu özün kimi sev». ¹⁰Sevən insan qonşusuna qarşı pis iş görməz, buna görə də məhəbbət Qanunun tamamıdır.

¹¹Zəmanəni, yuxudan ayılmaq vaxtınızın gəldiyini anlayaraq belə rəftar edin. Çünki indi xilasımız iman etdiyimiz vaxtda olduğundan daha yaxındır. ¹²Gecə keçdi, gündüz işə yaxınlaşdı; buna görə də qaranlığın əməllərini üzərimizdən ataq və nurun silahlarına bürünək. ¹³Gün işığında

a **13:9** *Tamah salma* – bəzi əlyazmalarda *yalandan şahidlik etmə, tamah salma*.

12:14 *Mat. 5:44; Luka 6:27-28* **12:16** *Sül. 3:7* **12:19** *Qanun. 32:35; İbr. 10:30* **12:20** *Sül. 25:21-22*
13:6-7 *Mat. 22:21; Mark 12:17; Luka 20:25* **13:9** *Çix. 20:13-17; Qanun. 5:17-19,21; Lev. 19:18*

olduğu kimi ləyaqətlə həyat sürək; eys-ışrətə və sərxoşluğa, əxlaqsızlığa və pozğunluğa, münafişəyə və qısqanclığa qapılmayaq. ¹⁴Əksinə, Rəbb İsa Məsihə bürünün və cismani təbiətini- zinin ehtiraslarına uymaq fikrində olmayın.

Başqasını mühakimə etməyin

14 ¹İmanı zəif olanı qəbul edin, amma onun fikirləri ilə mübahisəyə girməyin. ²Biri inanır ki, hər şeyi yeyə bilər, amma imanı zəif olan yalnız tərəvəz yeyir. ³Yeyən yeməyə nə xor baxmasın, yeməyə nə yeyəni mühakimə etməsin. Çünki Allah onu qəbul edib. ⁴Sən kimsən ki, başqasının xidmətçisini mühakimə edirsən? O xidmətçini haqlı yaxud haqsız çıxarmaq ixtiyarı ağasına məxsusdur. Xidmətçi haqlı çıxacaq, çünki Rəbb onu haqlı çıxarmağa qadirdir.

⁵Kimsə bir günü o biri gündən üstün sayır, başqası isə hər günü eyni sayır. Qoy hər kəs öz fikrinə əmin olsun. ⁶Bir günü fərqləndirən adam onu Rəbb üçün fərqləndirir.^a Yeyən Rəbb üçün yeyir, çünki Allaha şükür edir. Yeməyə nə Rəbb üçün yemir və Allaha şükür edir. ⁷Çünki bizim heç birimiz özümüz üçün yaşamırıq və özümüz üçün ölmürük. ⁸Yaşayırıqsa, Rəbb üçün yaşayırıq, ölüürüksə, Rəbb üçün ölüürük. Buna görə yaşasaq da, ölsək də Rəbbə məxsusuq. ⁹Çünki Məsih ona görə ölüb yenə yaşadı ki, həm ölürlərin, həm də yaşayanların Rəbbi olsun.

¹⁰Bəs sən nə üçün qardaşını mühakimə edirsən? Yaxud nə üçün qarda-

sına xor baxırsan? Axı biz hamımız Allahın^b hökm kürsüsünün qarşısında dayanacağıq. ¹¹Çünki yazılıb:

«Rəbb deyir:

Varlığımıza and içdim,
Hər diz önümdə çökəcək,
Hər dil Allah olduğumu
bildirəcək».

¹²Beləcə hər birimiz özü üçün Allaha hesabat verəcək.

¹³Buna görə də daha bir-birimizi mühakimə etməyə, əksinə, qərara alın ki, heç bir qardaşın önünə onu bürdərən yaxud pis yola çəkən bir şey qoymayasınız. ¹⁴Rəbb İsada olaraq əminəm ki, heç bir şey özlüyündə murdar deyil. Amma nəyisə murdar sayan adam üçün o şey murdardır.

¹⁵Əgər sən qardaşın yediyn bir şeydən ötrü kədərlənirsə, onda sən məhəbbətə görə həyat sürmürsən. Uğrunda Məsihin öldüyü adamı öz yeməyinə görə hələlə təslim etmə.

¹⁶İmkan verməyin ki, sizin yaxşı hesab etdiyiniz bir şey pislənsin. ¹⁷Çünki Allahın Padşahlığı yemək-icməkdən ibarət deyil, Müqəddəs Ruhda salehlik, sülh və sevincdən ibarətdir. ¹⁸Kim beləcə Məsihə qulluq edirsə, Allahı razı salır və insanların da rəğbətini qazanır.

¹⁹Beləliklə, özümüzü sülh gətirən və bir-birimizi inkişaf etdirən işlərə həsr edək. ²⁰Qidaya görə Allahın işlərini pozma! Hamısı təmizdir. Amma yeməyi ilə başqasının bürdərəsinə səbəb olan adam pislik edir. ²¹Ət yeməyə, şərab içməyə qardaşının bürdərəsinə səbəb olmayan isə yaxşıdır.

a **14:6** Fərqləndirir – bəzi əlyazmalarda fərqləndirir. Bir günü də fərqləndirməyən adam onu Rəbb üçün fərqləndirmir.

b **14:10** Allahın – bəzi əlyazmalarda Məsihin.

13:14 Yar. 3:21; Qal. 3:27 **14:1-6** Kol. 2:16 **14:2** 1Kor. 8:1-13 **14:10** 2Kor. 5:10

14:11 Yeş. 45:23; Flp. 2:10-11 **14:13-15** 1Kor. 8:1-13

ROMALILARA MƏKTUBU 15

227

22Bu məsələlərdə etiqadını Allahın önündə öz ürəyində saxla. Seçdiyi bir işdə özünü mühakimə etməyən adam nə bəxtiyardır! **23**Amma bir yeməyə şübhə edən adam o yeməyi yeyirsə, məhkum olur. Çünki gördüyü iş imana əsaslanmır və imana əsaslanmayan hər şey günahdır.^a

İmanınız günbəgün artsun

15¹Biz imanı güclü olanlar imanı gücsüz olanların zəifliklərinə dözməliyəm və yalnız özümüzü razı salmamalıyıq. ²Hər birimiz yaxşılıq naminə inkişaf etdirmək məqsədi ilə qonşumuzu razı salaq. ³Çünki Məsih də Özünü razı salmadı. Necə ki yazılıb: «Səni təhqir edənlərin təhqirləri altında qaldım». ⁴Bundan əvvəl yazılanların hamısı bizi öyrətmək üçün yazıldı ki, dözümlə və Müqəddəs Yazıların ürək-dirəyi ilə ümidimiz olsun. ⁵Dözümlə verən və ürəkləndirən Allah Məsihin İsanın istəyinə uyğun olaraq sizə həmfikirlik bəxş etsin ki, ⁶hamınız birlikdə və bir səsle Rəbbimiz İsa Məsihin Atasını olan Allahı izzətləndirəsiniz.

⁷Buna görə də Məsih sizi qəbul etdiyi kimi siz də Allahın izzəti üçün bir-birinizi qəbul edin. ⁸Mən də bunu bildirim: Məsih Allahın haqlı olduğunu göstərmək üçün sünnətlilərin xidmətçisi oldu ki, əcdadlara verilən vədləri yerinə yetirsin; ⁹beləcə başqa millətlər də Allahın mərhəmətinə görə Onu izzətləndirsinlər. Necə ki yazılıb:

«Buna görə millətlər arasında
Sənə şükür edəcəyəm,

İsminə tərənnüm söyləyəcəyəm».

10Yenə deyilir ki:

«Ey millətlər, Onun xalqı ilə birgə sevinin!»

11Başqa bir yerdə:

«Ey bütün millətlər,
Rəbbə həmd edin!

Ey bütün ümmətlər, Onu mədh edin!»

12Yeşaya da belə deyir:

«Yesseyin Kökü gələcək,
Millətlərə hökmran olmaq üçün
ucalacaq,

Millətlər Ona ümid bağlayacaq».

13Qoy ümid mənbəyi olan Allah iman edən sizləri hər cür şadlıq və sülhlə doldursun ki, Müqəddəs Ruhun qüdrəti ilə ümidlə dolub-daşasınız.

Məsihin xidmətçisi

14Ey qardaşlarım, mən sizin barənizdə əminəm ki, siz yaxşıqla dolu, hər cür biliklə kamilsiniz və bir-birinizə nəsihət verməyə qadirsiniz.

15Amma Allahın mənə bəxş etdiyi lütfə bəzi məsələləri sizə xatırlatmaq üçün bu sözləri cəsarətlə yazmışam.

16Həmin lütfə görə mən başqa millətlər üçün Məsih İsanın xidmətçisi oldum ki, bir kahin kimi Allahın Müjdəsini vəz edim və başqa millətlər Müqəddəs Ruhla təqdis edilərək Allahla məqbul olan qurban olsunlar.

17Beləcə Allaha xidmət etdiyimə görə Məsih İsa ilə fəxr edirəm. **18-19**Başqa millətləri itaətə gətirmək üçün Məsihin mənim vəsitəmlə söz və əməllə, əlamət və xariqələrin qüvvəti ilə, Allahın Ruhunun qüdrəti ilə etdiklərimdən

a **14:23** Bəzi əlyazmalarda bu fəslin axırında 14:24-26 sayılan daha üç ayə gəlir. Bəzilərdə isə həmin ayələr 16-cı fəslin axırında gəlir. Bu tərcümədə həmin ayələr 16:25-27 kimi yazılır.

15:3 Zəb. 69:9 **15:9** 2Şam. 22:50; Zəb. 18:49 **15:10** Qanun. 32:43 **15:11** Zəb. 117:1

15:12 Yeş. 11:10

başqa bir şey barədə danışmağa cəsarət etmərəm. Belə ki mən Yerusəlimdən başlayıb İllirikum diyarına qədər hər tərəfdə Məsihin Müjdəsini yayıb qurtardım. ²⁰Bununla birgə, Müjdəni Məsihin adının hələ eşidilmədiyi yerlərdə yaymaq başlıca məqsədim oldu ki, bir başqasının qoyduğu təməl üzərində bina qurmayım.

²¹Amma necə ki yazılıb:

«Onun haqqında xəbəri
olmayanlar görəcək,
Eşitməyənlər anlayacaq».

Paulun Romaya getmək niyyəti

²²Bu səbəbdən sizin yanınıza gəlmək niyyətim bir neçə dəfə əngəlləndi. ²³İndi isə bu diyarlarda işləyəcəyim başqa bir yer qalmır, illərdir ki, yanınıza gəlməyi arzu edirdim. ²⁴Buna görə İspaniyaya getmək niyyətindəyəm və ümidvaram ki, yolüstü sizi də görüm və əvvəl qısa müddət də olsa, dostluğunuzdan zövq alandan sonra məni oraya yola salasınız. ²⁵Amma indi mən müqəddəslərə yardım etmək üçün Yerusəlimə gedirəm. ²⁶Çünki Makedoniya və Axayyada olanlar Yerusəlimdə müqəddəslər arasındakı kəsiblər üçün ianə yığmağı məsləhət bildilər. ²⁷Əlbəttə, özləri məsləhət bildilər, həm də əslində onlara borcludurlar. Çünki başqa millətlər Yerusəlim müqəddəslərinin ruhani nemətlərinə şərik oldularsa, maddi nemətləri ilə onlara xidmət etməyə borcludurlar. ²⁸Beləcə bu işi başa çatdırıb əldə olunan səmərəni onlara çatdırandan sonra sizin yerlərdən keçib İspaniyaya gedəcəyəm. ²⁹Bilirəm ki, yanınıza gələndə Məsihin^a tam xeyir-duası ilə

gələcəyəm.

³⁰Ey qardaşlar, Rəbbimiz İsa Məsihin xatirinə, Ruhun məhəbbəti naminə sizə yalvarıram, Allaha mənim üçün etdiyiniz dualarda mənimlə birlikdə mübarizə aparın ki, ³¹Yəhudəyada olan imansızlardan xilas olum və Yerusəlimə olan yardımımı müqəddəslər qəbul etsin. ³²Beləliklə, istəyirəm ki, Allahın iradəsi ilə sevinclə yanınıza gəlib sizinlə könülümü fərəhləndirəm. ³³Qoy sülh qaynağı olan Allah sizin hamınızla olsun. Amin.

Salamlar və xahişlər

16 ¹Kenxreyadakı cəmiyyətin xidmətçisi olan bacımız Fibi barədə sizə zəmanət verirəm. ²Onu Rəbdə olduğu üçün müqəddəslərə layiq tərzdə qəbul edin, nə ehtiyacı varsa, siz ona kömək edin. Çünki o, çoxlarına və şəxsən mənə də hamilik edib.

³Məsih İsada həmkarlarım olan Priskila və Akilaya salam söyləyin. ⁴Onlar mənim həyatım üçün öz canlarını təhlükəyə saldılar. Onlara yalnız mən yox, başqa millətlərin bütün cəmiyyətləri də təşəkkür edir. ⁵Onların evində toplanan cəmiyyətə də salam söyləyin.

Asiya vilayətindən Məsih üçün ilk məhsul olan sevimli qardaşım Epenetə salam çatdırın.

⁶Sizin üçün xeyli zəhmət çəkmiş Məryəmə salam söyləyin.

⁷Həvarilər arasında şöhrət qazanmış, məndən əvvəl Məsihdə olmuş soydaşlarım və zindan yoldaşlarım Andronikosa və Yuniyaya salam çatdırın.

⁸Rəbdə mənə sevimli olan Ampli-

a 15:29 Məsihin – bəzi əlyazmalarda Məsihin Müjdəsinin.

15:21 Yeş. 52:15 15:22 Rom. 1:13 15:25-26 1Kor. 16:1-4 15:27 1Kor. 9:11 16:3 Həv. 18:2-3

ROMALILARA MƏKTUBU 16

229

yata salam söyləyin.

⁹Məsihdə həmkarımız olan Urbana və mənə sevimli olan Staxisə salam çatdırın.

¹⁰Məsihdə sədaqəti sübut edilmiş Apellisə salam söyləyin.

Aristobulun ailəsindən olanlara salam çatdırın.

¹¹Soydaşım Hirediona salam söyləyin.

Narkisin ailəsindən Rəbdə olanlara salam çatdırın.

¹²Rəbbin xidmətində zəhmət çəkmiş Trifena ilə Trifosaya salam söyləyin.

Rəbbin xidmətində xeyli zəhmət çəkmiş sevimli Persisə salam çatdırın.

¹³Rəbdə seçmə insan olan Rufusa və mənə də analıq edən anasına salam söyləyin.

¹⁴Asinkritə, Fleqona, Hermesə, Patrobaya, Hermaya və onlarla birlikdə olan bacı-qardaşlara salam çatdırın.

¹⁵Filoloqa, Yuliyaya, Nereyə və onun bacısına, Olimpaya və onlarla birlikdə olan bütün müqəddəslərə salam söyləyin.

¹⁶Bir-birinizi müqəddəs öpüşlə salamlayın. Məsihin bütün cəmiyyətləri sizə salam göndərir.

¹⁷Qardaşlar, sizə yalvarıram ki, öyrəndiyiniz təlimin əleyhinə çıxaraq ayrılıq salan və büdrəməyə səbəb olan adamlara nəzarət edin və onlardan uzaq durun. ¹⁸Çünki belə adamlar

Rəbbimiz Məsihə deyil, öz qarınlarına qulluq edirlər; onlar yağlı və yaltaq nitqləri ilə sadələvh adamların ürək-lərini tovlayırlar. ¹⁹Sizin itaətiniz həmişə bəllidir. Buna görə də sizin üçün sevinirəm. Amma istəyirəm ki, yaxşı işlərdə müdrik, pis işlərdə məsum olasınız. ²⁰Sülh qaynağı olan Allah Şeytanı tezliklə ayaqlarınızın altında əzəcək. Rəbbimiz İsanın lütfü sizə yar olsun!

²¹Həmkarım Timotey, soydaşlarım Luki, Yason və Sosipater sizə salam göndərir.

²²Bu məktubu yazıya alan mən Terti də Rəbbin ismi ilə sizə salam söyləyirəm.

²³Məni və bütün cəmiyyəti qonaq saxlayan Qayın sizə salamı var.

Şəhərin xəzinədarı olan Erast və Kwart qardaş da sizə salam göndərir. ^{24a}

Allaha əbədi izzət olsun

²⁵Allah mənim elan etdiyim Müjdəyə və İsa Məsih barədə vəzə görə, əzəldən bəri gizli saxlanmış sirri aydınlaşdıran vəhyə uyğun olaraq, sizi qüvvətləndirməyə qadirdir; ²⁶bu həmin sirdir ki, indi aşkar olmuş və əbədi Allahın əmrinə əsasən peyğəmbərlərin Yazıları vasitəsilə bütün millətlərin iman gətirib itaət etməsi üçün bəyan edilmişdir; ²⁷o yeganə və müdrik Allaha İsa Məsih vasitəsilə əbədi izzət olsun! Amin.^b

a **16:23-24** *Göndərir* – bəzi əlyazmalarda *göndərir*. ²⁴ *Rəbbimiz İsa Məsihin lütfü sizin hamınızla olsun. Amin.* (Rom. 16:20; 2Sal. 3:18).

b **16:25-27** Bəzi əlyazmalarda bu ayələr yoxdur. Bəzilərinə isə həmin ayələr 14:24-26 sayılaraq 14-cü fəslin axırında gəlir.

16:13 *Mark 15:21* **16:21** *Həv. 16:1* **16:23** *Həv. 19:29; 1Kor. 1:14; 2Tim. 4:20*